

The background of the entire page is a photograph of a modern, multi-story brick building with large glass windows and balconies. The building is illuminated from within, and the sky is a deep blue, suggesting dusk or dawn. The ground floor features storefronts with blue awnings and signage, including a 'Flora' logo. Several cars and a white van are parked along the street in front of the building.

Handleiding

Monitoringstool voorzieningen

Auteur(s)

Springco Urban Analytics

Datum

24 oktober 2025

Inhoudsopgave

1. Over de monitoringstool	3
1.1 Actualiseren en monitoren van de ruimtelijke opgave	3
1.2 Indicatieve resultaten als startpunt voor de dialoog	4
2. Uitgangspunten.....	5
2.1 Methodiek monitoringstool	5
2.2 Huishoudens en woningbouwplannen	5
2.3 Verzorgingsgebieden.....	5
2.3 Invloed van omliggende gemeenten	6
2.4 Richtlijnen in m2 per 1.000 inwoners.....	6
2.5 Overzicht per voorziening	7
3. Over het gebruik.....	10
3.1 Inloggen in de CartoTool	10
3.2 Kaartweergave: Knoppen en overige functionaliteiten	11
3.3 Het tonen van de voorzieningen en spreiding op de kaart.....	13
3.4 Het bekijken van de opgave.....	14
3.5 Toevoegen of wijzigen van voorzieningen	15
3.5 Het wijzigen van woningbouwplannen.....	18
3.6 Exporteren van resultaten	20
4. Interpretatie	23
4.1 Het startpunt.....	23
4.2 De ruimtelijke opgave.....	23
4.3 Spreidingskaarten	23
4.4 Kwalitatieve factoren betrekken	25

1. Over de monitoringstool

1.1 Actualiseren en monitoren van de ruimtelijke opgave

In het traject met de gemeente zijn er kwantitatieve richtlijnen voor verschillende voorzieningen vastgesteld. In de basis is de kwantitatieve richtlijn een hulpmiddel om een beeld te krijgen of een gemeente voor haar bevolking voldoende ruimte voor voorzieningen heeft. Het geeft aan of de benodigde voorzieningen, om aan de diverse beleidsdoelstellingen en wettelijke taken van de gemeente te voldoen, aanwezig zijn. Als een gemeente groeit, zullen ook de voorzieningen mee moeten groeien. Op basis van de richtlijn kan in iedere groeifase worden gezien hoe en waar de voorzieningen uitgebreid moeten worden. Door dit op tijd te voorzien kan de gemeente de ruimtelijke vraag tijdig in de programmering opnemen, sturen in haar gemeentelijk vastgoed of juist voorzieningen opnemen in de uitvraag aan ontwikkelaars. Ook wordt het mogelijk om betere afwegingen te maken voor de inzet van multifunctionele ruimten en strategisch na te denken over de inzet van gemeentelijke middelen.

Stedelijke ontwikkeling is een dynamisch proces dat om periodieke bijsturing vraagt. Door beleidswijzigingen binnen de gemeente kunnen wijzigingen plaatsvinden die invloed hebben op de woningbouwplannen, toekomstige huishoudens, de beschikbaarheid/behoefte aan voorzieningen of de ambities met betrekking tot voorzieningen. We hebben tijdens het traject de huidige en toekomstige opgave doorgerekend met de uitgangspunten op dit moment, maar om ervoor te zorgen dat er ook in de toekomst met actuele cijfers kan worden gerekend biedt de monitoringstool uitkomsten. Met deze tool kun je als gemeente zelf voorzieningen aanpassen, toevoegen en verwijderen, maar daarnaast kunnen ook de aantallen van de woningbouwplannen worden gewijzigd om de impact op de ruimtelijke opgave te berekenen. Door het wijzigen van voorzieningen en woningbouwplannen kun je als gemeente eenvoudig zelf bepaalde scenario's doorrekenen, maar ook met de meest actuele informatie werken. Op die manier werk je als gemeente eenvoudig naar een passend programma voor gebiedsontwikkeling en verdichting binnen de bestaande structuur.

1.2 Indicatieve resultaten als startpunt voor de dialoog

We bekijken het vraagstuk in de monitoringstool vanuit een ruimtelijk perspectief. Dit geeft de relatie weer tussen de omvang van gebieden (aantal huishoudens) en de gewenste voorzieningenstructuur (aantal vierkante meters). Deze relatie zal in een vroeg stadium van gebiedsontwikkeling helpen om de minimale omvang van de maatschappelijke voorzieningen vast te stellen en dienen als objectieve vergelijking van de beschikbare capaciteit tussen gebieden. Het gebruik van vierkante meters heeft als voordeel dat we alle voorzieningen met elkaar kunnen vergelijken en er makkelijk mee kan worden gerekend. De kwantitatieve benadering vormt het startpunt om de situatie rondom maatschappelijke voorzieningen inzichtelijk te maken, omdat het een objectieve afwijking zien ten opzichte van vergelijkbare huishoudens in vergelijkbare gebieden.

Een daadwerkelijk tekort aan voorzieningen hangt niet alleen af vanuit een objectieve vergelijking van de vierkante meters, maar ook van de ervaring vanuit ondernemers en bewoners. In een voorziening met hetzelfde aantal vierkante meters kan meer personeel (fte) beschikbaar zijn of kan de kwaliteit van de geleverde dienst verschillen, waardoor er meer of juist minder druk op de voorziening wordt ervaren. Deze duiding van de cijfers en aanvullende informatie is benodigd om de volledige context rondom de maatschappelijke voorzieningen in de gemeente in beeld te brengen. Op basis van de combinatie tussen het kwantitatieve onderzoek en de kwalitatieve duiding kan pas worden vastgesteld wat de tekorten aan maatschappelijke voorzieningen zijn en wat de behoefte is naar de toekomst.

Na het vaststellen van de tekorten op basis van de resultaten uit de monitoringstool en kwalitatieve verdieping is het mogelijk om afwegingen te maken over het behouden van bepaalde voorzieningen of juist het uitbreiden, vernieuwen of verkleinen. De kwantitatieve opgave is het startpunt om de dialoog aan te kunnen gaan met interne en externe stakeholders over de maatschappelijke voorzieningen. Op basis hiervan kan de gemeente uiteindelijk gebiedsgericht strategische keuzes maken over hoe er op maatschappelijke voorzieningen kan en/of moet worden gestuurd. Denk daarbij aan het inzetten op meervoudig gebruik van voorzieningen, het inzetten van een plintmanager of bij eigen grond kunnen er eisen worden meegegeven in tenders of kan een anterieure overeenkomst oplossingen bieden. Het is hierbij van groot belang om de kwalitatieve verdieping zorgvuldig door te lopen om zowel intern (bestuurlijk) als extern (burgers) inzicht en draagvlak te krijgen om zo tot een gewenste voorzieningenstructuur van de toekomst te komen voor de gemeente.

2. Uitgangspunten

2.1 Methodiek monitoringstool

Om tot de ruimtelijke opgave te komen verdelen we de methodiek in drie verschillende stappen. Allereerst hebben we het aanbod aan voorzieningen in vierkante meter in beeld gebracht, vervolgens dienen de kwantitatieve richtlijnen als behoefte van de huishoudens in de gemeente. Op basis van de vraag en het aanbod kan de ruimtelijke opgave worden berekend. Door het meenemen van de woningbouwplannen kan ook de ruimtelijke opgave in de toekomst worden bepaald.

2.2 Huishoudens en woningbouwplannen

In de monitoringstool wordt de ruimtelijke opgave voor de huidige situatie en voor de toekomstige situatie berekend. Voor de berekening van de huidige situatie gebruiken we alle adressen van huishoudens (EDM, 2024). Voor de toekomstige situatie gebruiken we de woningbouwplannen van de gemeente Veldhoven (peildatum: januari 2025).

Hiermee komen we uit op:

- Huidige situatie (2025): 47.000 inwoners op basis van de demografische prognose van de gemeente Veldhoven.
- Toekomstige situatie (2040): 59.200 inwoners op basis van de woningbouwplannen van de gemeente Veldhoven.

2.3 Verzorgingsgebieden

Om het beschikbare aanbod per huishouden te bepalen maken we gebruik van verzorgingsgebieden. Hoe we de vierkante meter toekennen wordt als volgt gedaan:

1. Ieder huishouden dat binnen het verzorgingsgebied van een voorziening valt krijgt vierkante meters van deze voorziening toegekend.
2. Het aantal vierkante meter dat een huishouden ontvangt van een voorziening is daarmee afhankelijk van de grootte van de voorziening en het aantal huishoudens dat binnen het verzorgingsgebied valt.
3. Hoe groter de voorziening, des te meer vierkante meters een huishouden kan ontvangen. Hoe minder huishoudens in het verzorgingsgebied, des te meer vierkante meters een huishouden kan ontvangen.
4. Vervolgens maken we nog onderscheid tussen huishoudens dichtbij en verder weg van een voorziening. Een huishouden dat naast/dichtbij een voorziening krijgt meer vierkante meter toegekend dan een huishouden dat op grotere afstand van een voorziening woont (maar wel nog binnen het verzorgingsgebied).

Dit principe hanteren we om te bepalen wat de huidige beschikbaarheid is aan vierkante meters binnen de gemeente. In de afbeelding op deze pagina is te zien hoe huishoudens binnen of buiten het verzorgingsgebied van een voorziening kunnen vallen. Huishoudens dicht bij de voorziening (donkerblauw) krijgen dus meer vierkante meters toegekend dan huishoudens verder weg van de voorziening (lichtblauw). Huishoudens die buiten het verzorgingsgebied vallen (transparant) krijgen geen vierkante meters.

2.3 Invloed van omliggende gemeenten

Doordat we gebruik maken van verzorgingsgebieden werken we in de data-analyse in principe grensoverschrijdend. Dit betekent dat wanneer er een voorziening buiten de gemeentegrenzen aanwezig is, dat die vierkante meters ook aan huishoudens binnen de gemeentegrenzen worden verdeeld. Daarnaast betekent dit ook dat huishoudens buiten de gemeentegrenzen gebruik kunnen maken van voorzieningen binnen de gemeentegrenzen.

Niet voor alle voorzieningen kunnen we de invloed van de omliggende gemeenten meenemen. Wanneer we namelijk enkel data hebben van de gemeente Veldhoven, dan is het niet mogelijk om de invloed van de omgeving mee te nemen. In sommige gevallen gaan we dan ook uit van de harde gemeentegrens. In paragraaf 2.5 hebben we dit per voorziening benoemd.

2.4 Richtlijnen in m2 per 1.000 inwoners

In de monitoringstool is het mogelijk om woningen toe te voegen. Op basis van de gemiddelde huishoudgrootte bepalen we vervolgens voor iedere woning het aantal inwoners. Dit is 2,23 inwoners per huishouden (CBS, 2024). Met het aantal inwoners kunnen we eenvoudig een doorrekening maken van de richtlijnen in vierkante meters per 1.000 inwoners naar de ruimtelijke opgave.

Voor sommige voorzieningen is er echter een richtlijn opgesteld die niet naar het aantal inwoners kijkt. Zo hebben we voor basisscholen, het voorgezet onderwijs en het speciaal onderwijs een richtlijn in vierkante meter per leerling, maar ook voor de kinderopvang en de buitenschoolse opvang hebben we een richtlijn in vierkante meter per kindplaats (rekening houdend met kinderen van 0 tot 4 jaar en van 4 tot 12 jaar). Om in de monitoringstool toch te kunnen rekenen met deze richtlijnen vertalen we de richtlijnen in vierkante meter per leerling/kindplaats om naar vierkante meter per inwoner. Hiervoor hebben we de onderstaande vertaling toegepast.

Voorziening	Oorspronkelijke richtlijn	Aantallen in 2025	Berekening	Aangepaste richtlijn
Basisonderwijs	5,03 m2 per leerling + 200 m2 vaste voet	3.400 leerlingen (IHP, 2024) 47.000 inwoners (CBS, 2024)	Richtlijn inclusief vaste voet = $(26.600 \text{ m2 beschikbare ruimte} - 6.150 \text{ overaanbod}) / 3.400 \text{ leerlingen}$ Totaal benodigd = $6,1 \text{ m2 per leerling} * 3.300 \text{ leerlingen}$ Per inwoner benodigd = $20.100 \text{ m2} / 47.000 \text{ inwoners}$	427 m2 per 1.000 inwoners
Voortgezet onderwijs	5,8 m2 per leerling + 980 m2 vaste voet	1.200 leerlingen (IHP, 2024) 47.000 inwoners (CBS, 2024)	Richtlijn inclusief vaste voet = $(17.500 \text{ m2 beschikbare ruimte} - 9.300 \text{ overaanbod}) / 1.200 \text{ leerlingen}$ Totaal benodigd = $6,6 \text{ m2 per leerling} * 1.200 \text{ leerlingen}$ Per inwoner benodigd = $8.100 \text{ m2} / 47.000 \text{ inwoners}$	171 m2 per 1.000 inwoners
Kinderdag-opvang	8 m2 per kindplaats	2.200 kinderen (0 tot 4 jaar) (ABF, 2024) 47.000 inwoners (CBS, 2024)	Totaal benodigd = $8 \text{ m2 per kindplaats} * 2.200 \text{ kinderen} * 0,25 \text{ (gemiddelde kind per kindplaats)}$ Per inwoner benodigd = $4.400 \text{ m2} / 47.000 \text{ inwoners}$	95 m2 per 1.000 inwoners
Buitenschoolse opvang	8 m2 per kindplaats	3.900 kinderen (4 tot 12 jaar) (ABF, 2024) 47.000 inwoners (CBS, 2024)	Totaal benodigd = $8 \text{ m2 per kindplaats} * 3.900 \text{ kinderen} * 0,37 \text{ (gemiddelde kind per kindplaats)}$ Per inwoner benodigd = $11.500 \text{ m2} / 47.000 \text{ inwoners}$	245 m2 per 1.000 inwoners

2.5 Overzicht per voorziening

De uitgangspunten die in dit onderzoek worden meegenomen (namelijk: de richtlijnen, de verzorgingsgebieden en de invloed van de omgeving) zijn alles bepalend in de resultaten die worden verkregen in de monitoringstool. Om die reden hebben we de uitgangspunten toegelicht per voorziening.

Zorg

Voorziening	Verzorgingsgebied		Richtlijn	Inclusief omgeving
Apotheek en apotheker	800 meter	Wijkniveau	20 m2 bvo per 1.000 inwoners	Ja
Huisartsenpraktijk en huisarts	800 meter	Wijkniveau	85 m2 bvo per 1.000 inwoners	Ja
Tandartsenpraktijk en tandarts	800 meter	Wijkniveau	60 m2 bvo per 1.000 inwoners	Ja
Verloskundigenpraktijk en verloskundigen	Gemeentegrens	Gemeenteniveau	7 m2 bvo per 1.000 inwoners	Nee
Fysiotherapiepraktijk en fysiotherapeut	400 meter	Buurtniveau	80 m2 bvo per 1.000 inwoners	Ja
Consultatiebureau	Gemeentegrens	Gemeenteniveau	13,5 m2 bvo per 1.000 inwoners	Nee

Welzijn

Voorziening	Verzorgingsgebied		Richtlijn	Inclusief omgeving
Wijkaccommodatie	800 meter	Wijkniveau	110 m2 bvo per 1.000 inwoners	Ja
Gemeentehuis	Gemeentegrens	Gemeenteniveau	130 m2 bvo per 1.000 inwoners	Nee
Welzijnsorganisaties	Gemeentegrens	Gemeenteniveau	56 m2 bvo per 1.000 inwoners	Nee

Onderwijs

Voorziening	Verzorgingsgebied		Richtlijn	Inclusief omgeving
Kinderdagopvang	800 meter	Wijkniveau	95 m2 bvo per 1.000 inwoners	Nee
Gastouder	Niet van toepassing	Buurniveau	Geen richtlijn	Niet van toepassing
Buitenschoolse opvang	800 meter	Wijkniveau	245 m2 bvo per 1.000 inwoners	Nee
Basisonderwijs	800 meter	Wijkniveau	427 m2 bvo per 1.000 inwoners	Nee
Voortgezet onderwijs	Gemeentegrens	Gemeenteniveau	171 m2 bvo per 1.000 inwoners	Nee
Speciaal onderwijs (SBO, SO + VSO)	Niet van toepassing	Gemeenteniveau	Geen richtlijn	Niet van toepassing

Sport

Voorziening	Verzorgingsgebied		Richtlijn	Inclusief omgeving
Sporthal & gymzaal	800 meter	Wijkniveau	309 m2 per 1.000 inwoners	Ja
Sportveld	Gemeentegrens	Gemeenteniveau	3.273 m2 per 1.000 inwoners	Nee
Sport en bewegen in de openbare ruimte	800 meter	Wijkniveau	389 m2 per 1.000 inwoners	Nee
Overdekt zwembad	Gemeentegrens	Gemeenteniveau	53 m2 bvo per 1.000 inwoners	Nee

Cultuur

Voorziening	Verzorgingsgebied		Richtlijn	Inclusief omgeving
Bibliotheek	Gemeentegrens	Gemeenteniveau	46 m2 bvo per 1.000 inwoners	Nee
Bioscoop	Gemeentegrens	Gemeenteniveau	25 m2 bvo per 1.000 inwoners	Nee
Museum	Niet van toepassing	Gemeenteniveau	Geen richtlijn	Niet van toepassing
Theater	Gemeentegrens	Gemeenteniveau	40 m2 bvo per 1.000 inwoners	Nee
Muziekschool	Gemeentegrens	Gemeenteniveau	35 m2 bvo per 1.000 inwoners	Nee
Evenemententerrein	Niet van toepassing	Buurniveau	Geen richtlijn	Niet van toepassing

Commercieel

Voorziening	Verzorgingsgebied		Richtlijn	Inclusief omgeving
Supermarkt	800 meter	Wijkniveau	247 m2 wvo per 1.000 inwoners	Nee
Detailhandel (food)	800 meter	Wijkniveau	46 m2 wvo per 1.000 inwoners	Nee
Drogist	800 meter	Wijkniveau	37 m2 wvo per 1.000 inwoners	Nee
Recreatieve winkel	Gemeentegrens	Gemeenteniveau	245 m2 wvo per 1.000 inwoners	Nee
Doelgerichte winkel	Gemeentegrens	Gemeenteniveau	691 m2 wvo per 1.000 inwoners	Nee
Dranken	400 meter	Buurniveau	32 m2 wvo per 1.000 inwoners	Nee
Fastservice	Gemeentegrens	Gemeenteniveau	61 m2 wvo per 1.000 inwoners	Nee
Eten / restaurant	Gemeentegrens	Gemeenteniveau	141 m2 wvo per 1.000 inwoners	Nee
Hotel en overige overnachtingslocaties	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Geen richtlijn	Niet van toepassing
Commerciële recreatie	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Geen richtlijn	Niet van toepassing

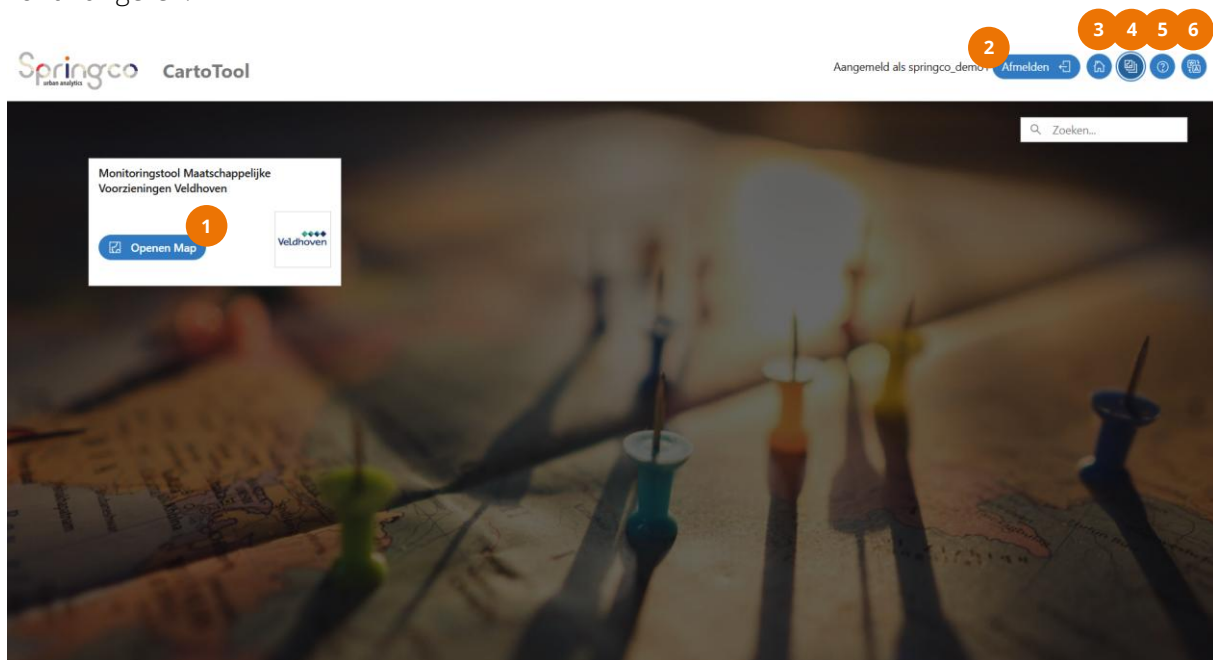
Openbare ruimte en groen

Voorziening	Verzorgingsgebied		Richtlijn	Inclusief omgeving
Parken	400 meter	Buurniveau	21.225 m2 per 1.000 inwoners	Nee
Speelplek	400 meter	Buurniveau	2.415 m2 per 1.000 inwoners	Ja
Kinderboerderij	800 meter	Wijkniveau	Geen richtlijn	Niet van toepassing

3. Over het gebruik

3.1 Inloggen in de CartoTool

Je kunt de CartoTool bereiken door naar apps.springco.ai te gaan. De CartoTool is de software die Springco heeft gebruikt om de monitoringstool met jullie te delen. Als je de link opent kun je inloggen, waarna je op de startpagina uitkomt. Als je op het projectenoverzicht klikt, zie je het overzicht waarin de monitoringstool staat vermeld. Hieronder staan de verschillende knoppen/functionaliteiten van de CartoTool uitgelegd. Deze knoppen blijven beschikbaar als je in een project zit, zodat je altijd makkelijk kunt navigeren.

1. Als je op *Openen Map* klikt, open de monitoringstool.
2. Met deze knop kun je jezelf *afmelden/uitloggen*.
3. Met deze knop ga je naar de *startpagina* van de CartoTool.
4. Met deze knop ga je terug naar het *projectenoverzicht* (oftewel, deze pagina).
5. Met deze knop ga je naar de *help-pagina*.
6. Met deze knop wissel je de *taal* van Nederlands naar Engels.

Om de monitoringstool te open klikken we op *Openen Map* (zie stap 1 op de afbeelding).

3.2 Kaartweergave: Knoppen en overige functionaliteiten

De monitoringstool opent met de kaart van de gemeente. Er zijn verschillende functionaliteiten die we hieronder kort toelichten. De belangrijkste functionaliteiten van de monitoringstool zijn weergegeven in *blauw*. De overige functionaliteiten dienen met name als ondersteuning en zijn weergegeven in *oranje*.

Belangrijkste knoppen:

1. Met behulp van deze knop open je de *kaartlagen*. In dit menu kun je de verschillende lagen in de monitoringstool aan- en uitzetten, zoals de locaties van de voorzieningen, de spreidingskaarten, de woningbouwplannen en de buurtgrenzen. In het menu kun je alle kaartlagen binnen een groep openen door op het pijltje '>' te klikken. Door de kaartlaag aan te vinken '☐' wordt deze zichtbaar op de kaart '☑'.
- > In hoofdstuk 3.3 lichten we dit verder toe.
2. Met behulp van deze knop open je de *rekenmodule* van de monitoringstool. In dit menu staat de belangrijkste informatie zoals de ruimtelijke opgave, maar in dit menu kun je ook een wijziging aanbrengen aan de voorzieningen en de woningbouwplannen.
- > In hoofdstuk 3.4 lichten we dit verder toe.

Overige knoppen ter ondersteuning:

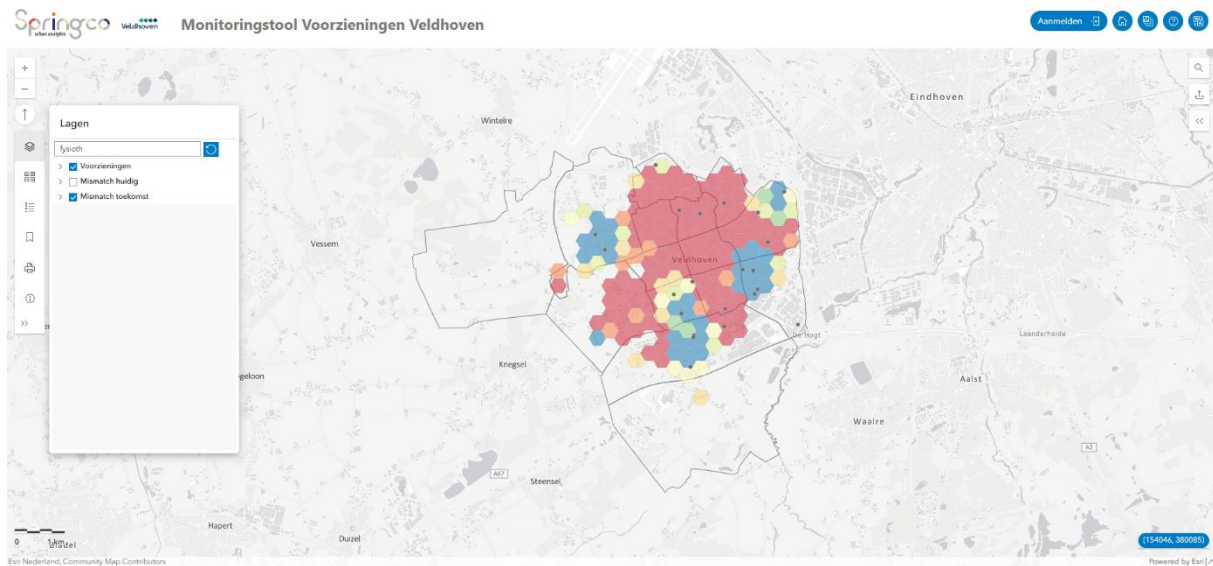
3. Met de '+' kun je *inzoomen* op de kaart en met de '-' kun je *uitzoomen* op de kaart.
4. Als je de kaart weer naar het *noorden* wilt oriënteren klik je op de pijl.
5. Met behulp van deze knop open je de *achtergrondkaarten*. In dit menu kun je een andere achtergrondkaart selecteren. De standaard kaart is een grijze achtergrond met straten en gebouwen. Je kunt deze bijvoorbeeld wijzigen naar satellietbeelden, topografische kaarten of kaarten met extra contrast.
6. Met behulp van deze knop open je de *legenda*. Hierin is per kaartlaag te lezen welke informatie zichtbaar is.
7. Met behulp van deze knop open je de *bladwijzers*. Deze functionaliteit is niet relevant voor de monitoringstool.
8. Met behulp van deze knop open je *afdrukken*. Hiermee is het mogelijk om de kaartweergave inclusief de geopende kaartlagen te exporteren naar een PDF-bestand (of andere gewenst format). Hiermee kan het kaartbeeld dat open staat worden opgeslagen als document (voor eventuele presentaties) zonder dat er screenshots hoeven te worden gemaakt.
9. Met behulp van deze knop open je *informatie*. Hier wordt er extra uitleg gegeven over het gebruik van de tool en het lezen van de cijfers.
10. Met behulp van *zoeken* kun je op straatnaam, adres of postcode zoeken om in te zoomen naar een specifiek gebied.
11. Met behulp van deze knop open je het *export* menu. Hiermee kun je de verschillende datasets die in de tool zijn opgenomen downloaden. Je kunt kiezen voor een .csv document, maar ook voor een geografisch bestand om de data in een ander geografisch programma in te laden.

Overige functionaliteiten voor navigatie van de kaart:

- Door te *scrollen* kun je in- en uitzoomen op de kaart.
- Door te *klikken* op een kaartlaag open je informatie van de locatie of voorziening.
- Als je de *rechtermuisknop* ingedrukt houdt kun je de kaart naar boven, beneden, links en rechts bewegen.
- Als je de *linkermuisknop* ingedrukt houdt kun je de kaart oriëntatie van noord, oost, zuid en west veranderen.
- Met behulp van *ctrl-rechtermuisknop* op je Google-Streetview. Hiermee kun je via straatweergave bekijken welke voorziening aanwezig is.

3.3 Het tonen van de voorzieningen en spreiding op de kaart

Wanneer de kaartlagen zijn geopend is het mogelijk om verschillende informatie op de kaart weer te geven.

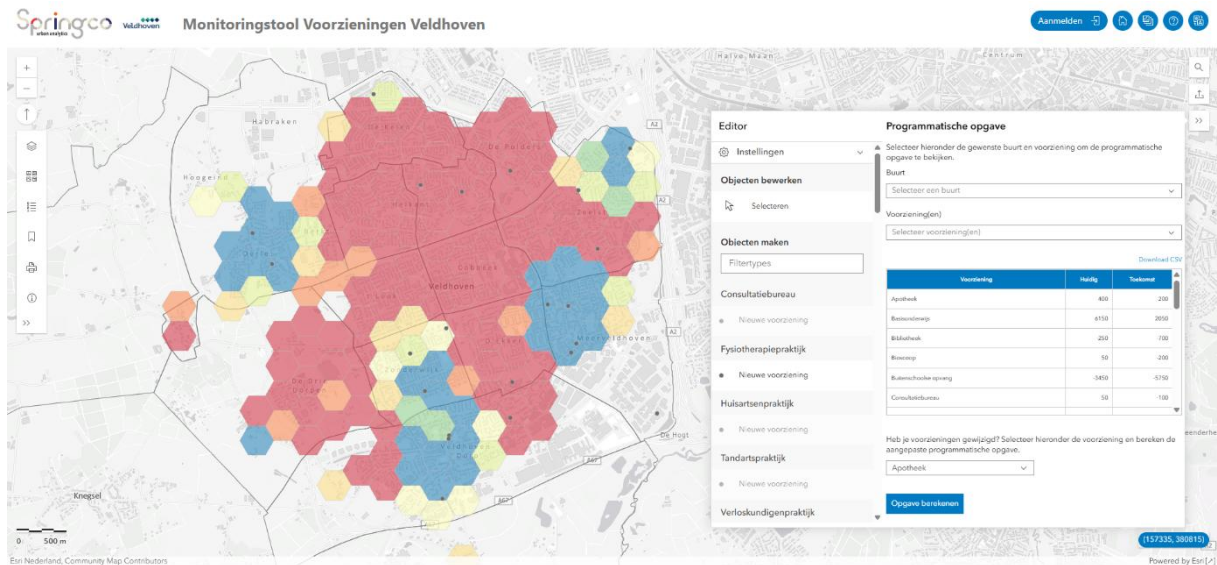

- Alle locaties van alle voorzieningen staan gecategoriseerd onder *voorzieningen*.
- De spreidingskaart van de ruimtelijke opgave in de huidige situatie (2025) staat onder *mismatch huidig* per voorziening weergegeven.
- De spreidingskaart van de ruimtelijke opgave in de toekomstige situatie (2040) staat onder *mismatch toekomst* per voorziening weergegeven.

Door te zoeken naar een voorziening krijg je alle kaartlagen relevant voor die voorziening. In het voorbeeld is gezocht naar 'fysiotherapiepraktijk'.

3.4 Het bekijken van de opgave

Wanneer de rekenmodule is geopend is het mogelijk om de ruimtelijke opgave te bekijken, maar ook op voorzieningen en woningbouwplannen te wijzigen.

In de tabel wordt de programmatische opgave weergegeven. Met behulp van de selectieopties kun je de gewenste buurten selecteren. Wanneer je geen buurt selecteert wordt de programmatische opgave op gemeentelijk niveau weergegeven. Daarnaast kun je met de selectieopties ook de gewenste voorzieningen weergeven. In het voorbeeld hiernaast is de programmatische opgave voor de apotheek te zien op gemeentelijk niveau.

Programmatie opgave

Selecteer hieronder de gewenste buurt en voorziening om de programmatische opgave te bekijken.

Buurt

Selecteer een buurt

Voorziening(en)

1 geselecteerd Selecteer voorziening(en)

Download CSV

Voorziening	Huidig	Toekomst
Fysiotherapiepraktijk	-700	-1450

Houdt rekening met het volgende:

- Een positief getal betekent dat er voldoende van een bepaalde voorziening aanwezig is. Een negatief getal betekent dat er onvoldoende van een bepaalde voorziening aanwezig is.
- Wanneer er een wijziging wordt aangebracht aan de voorzieningen of de woningbouwplannen dan verandert enkel de toekomstige situatie. De huidige situatie blijft ten alle tijden onveranderd.

In dit geval is geen buurt geselecteerd en kijken we dus naar de programmatische opgave van de gemeente. In het voorbeeld selecteren we de fysiotherapiepraktijk, omdat we deze in de volgende stappen willen gaan wijzigen.

3.5 Het toevoegen of wijzigen van voorzieningen

Het wijzigen van een voorziening

Monitoringstool Voorzieningen Veldhoven

Editor

Instellingen

Objecten bewerken

Selecteren

Objecten maken

Filtertypes

Consultatiebureau

Nieuwe voorziening

Fysiotherapiepraktijk

Nieuwe voorziening

Huisartspraktijk

Nieuwe voorziening

Tandartspraktijk

Nieuwe voorziening

Verloskundigenpraktijk

Programmatie opgave

Selecteer hieronder de gewenste buurt en voorziening om de programmatie opgave te bekijken.

Buurt

Selecteer een buurt

Voorziening(en)

1 geselecteerd: Selecteer voorziening(en)

Download CSV

Voorziening	Huidig	Toekomst
Fysiotherapiepraktijk	150	1450

Heb je voorzieningen gewijzigd? Selecteer hieronder de voorziening en bereken de aangepaste programmatie opgave.

Apotheek

Opgave berekenen

(157335, 300815)

Powered by Esri

Om een voorziening te kunnen wijzigen is het van belang dat je in de kaartlagen de juiste voorziening selecteert. In dit geval zijn alle fysiotherapiepraktijken in de gemeente Veldhoven geselecteerd. In het menu staat de knop *selecteren*. Hiermee kan een voorziening worden geselecteerd, waarmee de attributen (zoals de naam en oppervlakte) kan worden gewijzigd.

Monitoringstool Voorzieningen Veldhoven

Object bewerken

Instellingen

Nieuwe voorziening toevoegen

Vul hieronder de kenmerken in voor de nieuwe voorziening.

Naam*

Fysiotherapie Veldhoven Zuid

Categorie*

Fysiotherapiepraktijk

Oppervlakte*

41

m² BVO

Locatie binnen gemeente Veldhoven*

1

Actualiseren

Verwijderen

Opgave berekenen

Programmatie opgave

Selecteer hieronder de gewenste buurt en voorziening om de programmatie opgave te bekijken.

Buurt

Selecteer een buurt

Voorziening(en)

1 geselecteerd: Selecteer voorziening(en)

Download CSV

Voorziening	Huidig	Toekomst
Fysiotherapiepraktijk	150	1450

Heb je voorzieningen gewijzigd? Selecteer hieronder de voorziening en bereken de aangepaste programmatie opgave.

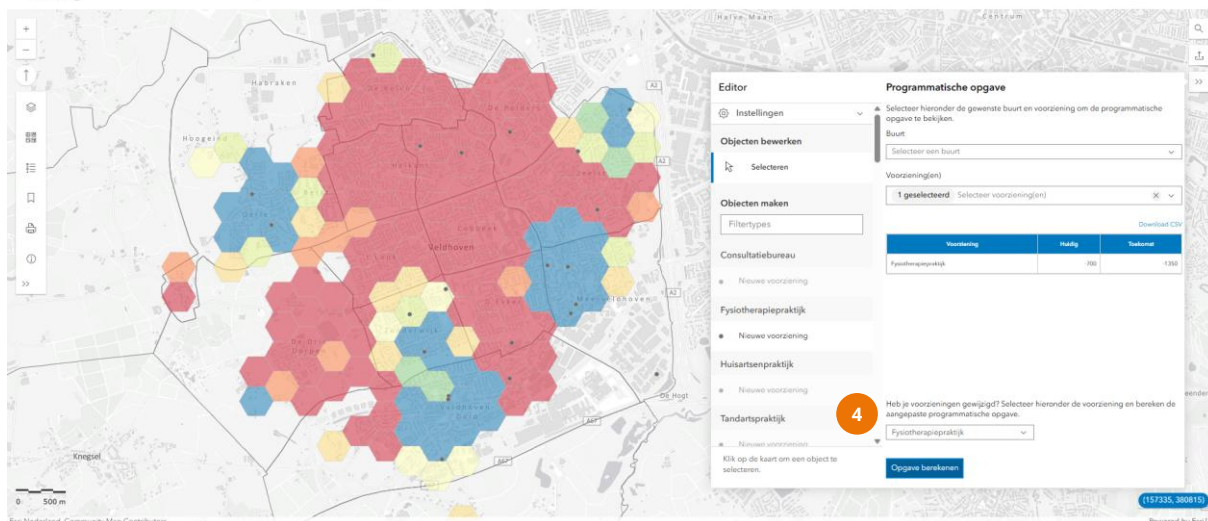
Apotheek

Opgave berekenen

(157335, 300815)

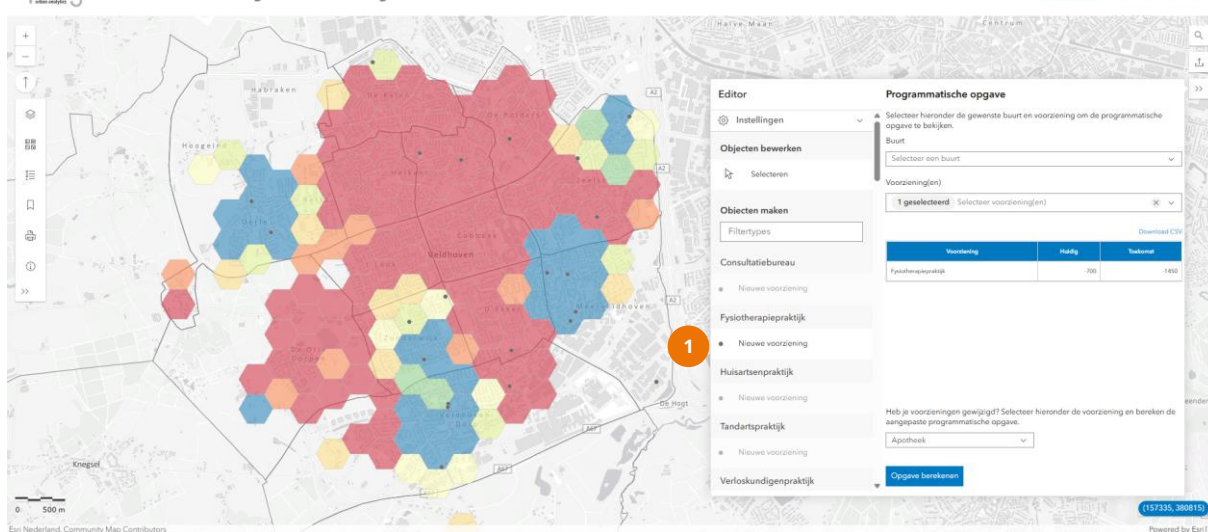
Powered by Esri

In dit geval selecteren we de *fysiotherapie Veldhoven Zuid* met 41 m² BVO. We gaan deze fysiotherapiepraktijk vergroten. Hiermee is het belangrijk om (bij stap 2) het aantal vierkante meters te wijzigen. In dit geval zeggen we dat de fysiotherapiepraktijk 150 m² wordt. De overige invoervelden zoals de naam, categorie en locatie blijven ongewijzigd. Zodra de wijziging van 150 m² is ingevoerd slaan we deze gegevens op door op *actualiseren* te klikken (stap 3). *Let op! Hiermee is alleen de voorziening gewijzigd, maar nog geen nieuwe doorrekening gemaakt van de programmatie opgave. We zien dat de programmatie opgave nog altijd -1.450 m² is in 2040.*

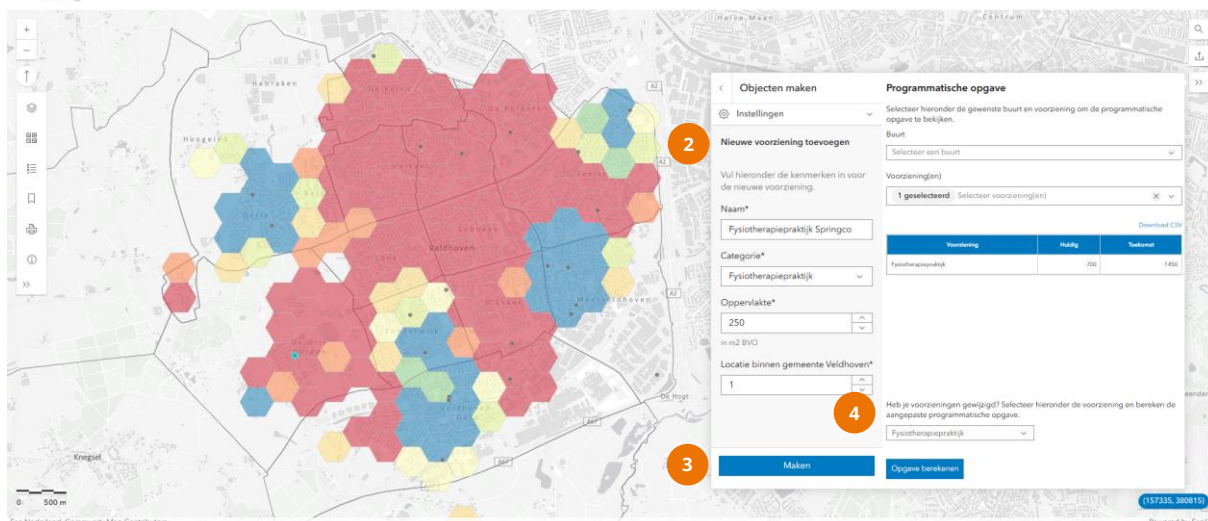

Vervolgens is het belangrijk om nog de nieuwe situatie door te rekenen. Dit kan door in het selectiemenu de fysiotherapiepraktijken te selecteren en te klikken op *opgave berekenen* (zie stap 4). Hiermee wordt de uitbreiding van de fysiotherapiepraktijk verwerkt in de berekening van de programmatische opgave. In dit geval zien we dat de programmatische opgave van -1.450 m² is afgenomen tot -1.350 m² in 2040. [Let op! Wanneer je een wijziging doorvoert is dit definitief. Je moet deze op dezelfde wijze weer terugdraaien als je de wijziging ongedaan wilt maken.](#)

Het toevoegen van een voorziening

Om een voorziening toe te kunnen voegen is het van belang dat je in de kaartlagen de juiste voorziening selecteert. In dit geval zijn alle fysiotherapiepraktijken in de gemeente Veldhoven geselecteerd. In het menu staat de knop *Nieuwe voorziening*. Hiermee kan een voorziening worden toegevoegd aan de kaart, waarmee je als gebruiker zelf attributen (zoals de naam en oppervlakte) toe kunt voegen. Wanneer je klikt op *Nieuwe voorziening* kun je een punt op de kaart neerzetten op de locatie waar de nieuwe fysiotherapiepraktijk zal worden gevestigd. Na het toevoegen van de voorziening op de kaart kunnen de gegevens worden ingevuld.

We hebben de fysiotherapiepraktijk op de kaart toegevoegd en kunnen deze nu attributen geven (zie stap 2). In dit geval kiezen we voor de volgende informatie:

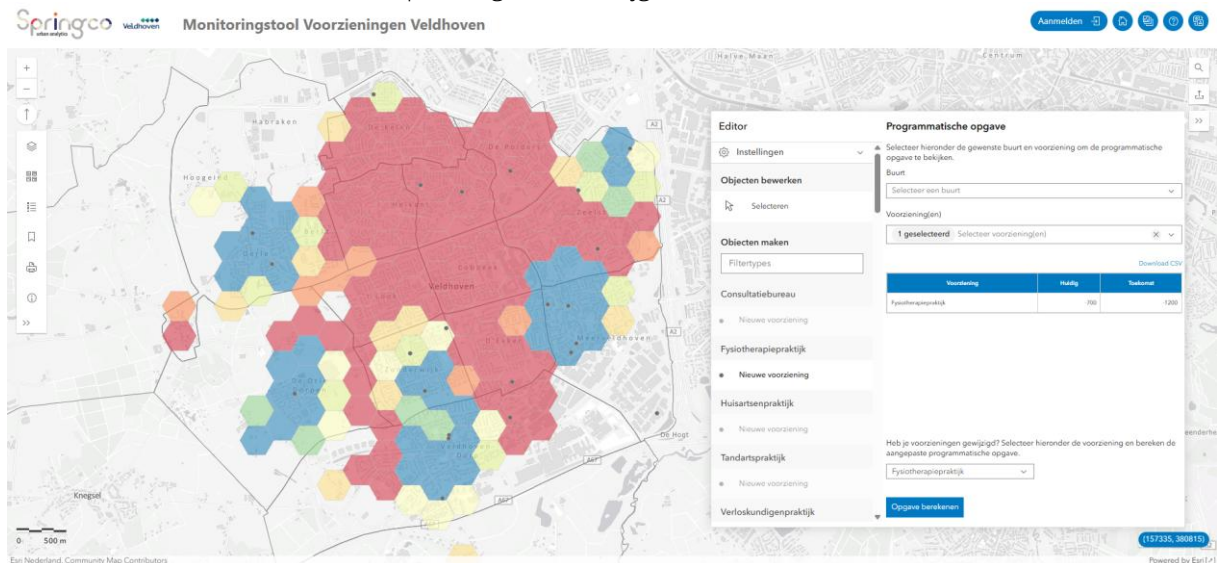
Naam = Fysiotherapiepraktijk Springco
 Categorie = Fysiotherapiepraktijk
 Oppervlakte = 250 m2
 Locatie binnen de gemeente = Ja
 *deze standaard op 'ja' laten staan

Let op! Wanneer je gaat testen met het toevoegen verwijderen van voorzieningen dat is het raadzaam om er TEST voor te zetten. Op die manier is het later makkelijk om wijzigen terug te vinden en te corrigeren.

Net als bij het doen van wijzigingen van voorzieningen is het van belang eerst de voorziening op te slaan door in stap 3 op **Maken** te klikken. De voorziening is nu enkel opgeslagen. Nu moeten we nog de programmatische opgave nog opnieuw berekenen. Dit doen we door in stap 4 de fysiotherapiepraktijk te selecteren en vervolgens op **Opgave berekenen** te klikken.

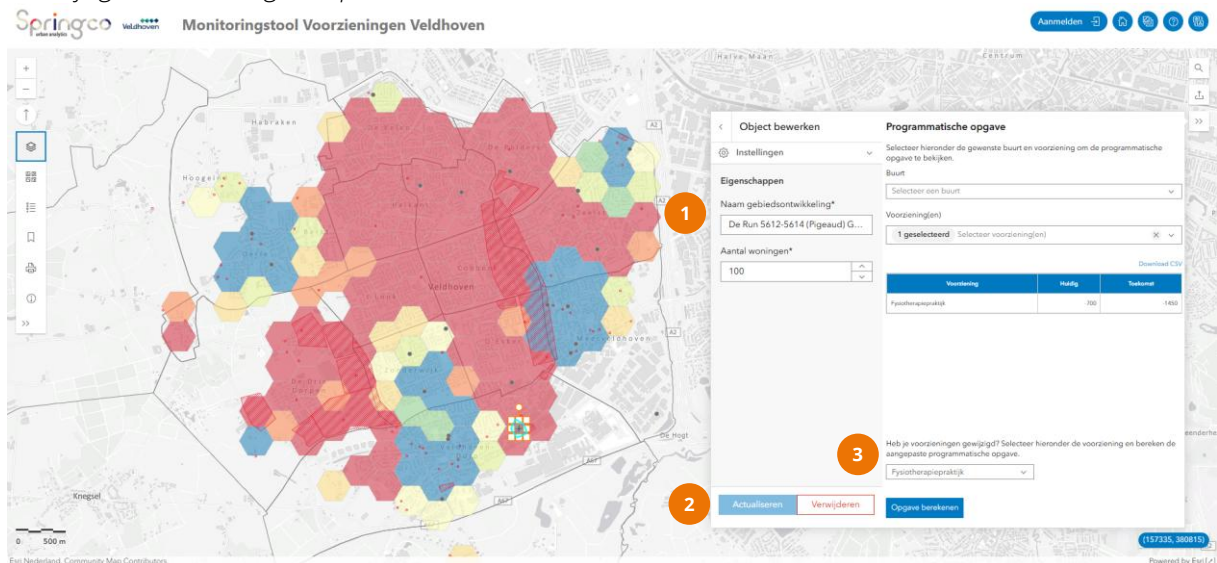
Let op! Wanneer je meerdere voorzieningen hebt toegevoegd kun je ook alle voorzieningen in één keer doorrekenen. Dit kun je doen door *alle voorzieningen* te selecteren en dan te klikken op **Opgave berekenen**. Houdt er rekening mee dat het doorrekenen van alle voorzieningen in één keer enige tijd met zich meebrengt.

Na het berekenen van de opgave zien we dat de programmatische opgave is afgenomen van -1.450 m² tot -1.200 m² en dat ook de spreidingskaart is bijgewerkt.

3.5 Het toevoegen of wijzigen van woningbouwplannen

Het wijzigen van woningbouwplannen

Om de woningbouwplannen te kunnen wijzigen is het van belang dat je in de kaartlaag met de gebiedsontwikkeling opent. In dit geval selecteren we de gebiedsontwikkeling *De Run* van 100 woningen. We gaan deze woningbouwplannen vergroten. Hiermee is het belangrijk om (bij stap 1) het aantal woningen te wijzigen. In dit geval zeggen we dat er 500 woningen zullen worden gerealiseerd. De overige invoervelden zoals de naam, categorie en locatie blijven ongewijzigd. Zodra de wijziging van 150 m² is ingevoerd slaan we deze gegevens op door op *actualiseren* te klikken (stap 2). *Let op! Hiermee is alleen de woningbouwplan gewijzigd, maar nog geen nieuwe doorrekening gemaakt van de programmatische opgave. We zien dat de programmatische opgave nog altijd -1.450 m² is in 2040.*

We maken de doorrekening door *alle voorzieningen* te selecteren en te klikken op *opgave berekenen* (zie stap 3). **Let op!** Wanneer je woningbouwplannen wijzigt moet je ook alle voorzieningen in één keer doorrekenen. Dit kun je doen door *alle voorzieningen* te selecteren en dan te klikken op *Opgave berekenen*. Houdt er rekening mee dat het doorrekenen van alle voorzieningen in één keer enige tijd met zich meebrengt.

Na het berekenen van de opgave zien we dat de programmatische opgave is toegenomen van -1.450 m² tot -1.500 m² en dat ook de spreidingskaart is bijgewerkt.

Het toevoegen van woningbouwplannen

Monitoringstool Voorzieningen Veldhoven

Editor

Programmatie opgave

Selecteer hieronder de gewenste buurt en voorziening om de programmatische opgave te bekijken.

Buurt:

Voorziening(en):

Download CSV

Voorziening	Hedwig	Takken
Fysiotherapiepraktijk	-750	-1450

Heb je voorzieningen gewijzigd? Selecteer hieronder de voorziening en bereken de aangepaste programmatische opgave.

Opgave berekenen

Klik op de kaart om een object te selecteren.

1

157335_300815

Powered by Esri

Om de woningbouwplannen te kunnen wijzigen is het van belang dat je in de kaartlaag met de gebiedsontwikkeling opent. In het menu staat de knop *Nieuwe gebiedsontwikkeling*. Hiermee kan een woningbouwgebied worden toegevoegd aan de kaart, waarmee je als gebruiker zelf het aantal woningen toe kunt voegen. Wanneer je klikt op *Nieuwe gebiedsontwikkeling* kun je een vlak op de kaart intekenen op de locatie waar de nieuwe gebiedsontwikkeling is gewenst. Na het intekenen van de gebiedsontwikkeling op de kaart kunnen de gegevens worden ingevuld.

Monitoringstool Voorzieningen Veldhoven

Objecten maken

Programmatie opgave

Selecteer hieronder de gewenste buurt en voorziening om de programmatische opgave te bekijken.

Buurt:

Voorziening(en):

Download CSV

Voorziening	Hedwig	Takken
Fysiotherapiepraktijk	-750	-1450

Heb je voorzieningen gewijzigd? Selecteer hieronder de voorziening en bereken de aangepaste programmatische opgave.

Maken **Opgave berekenen**

2

3

4

157335_300815

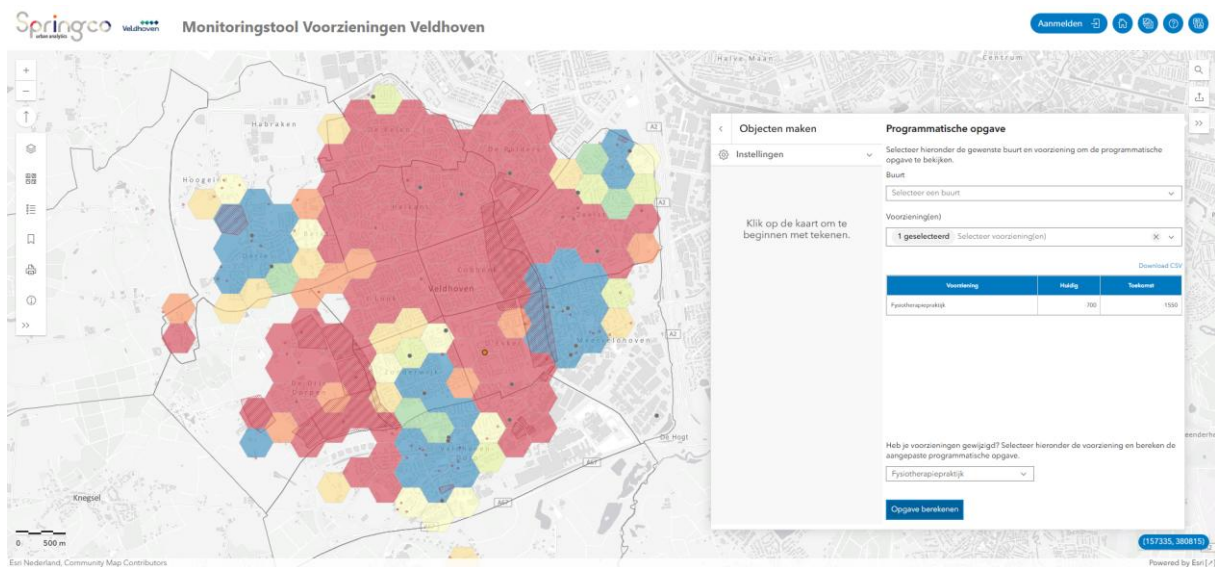
Powered by Esri

We hebben de gebiedsontwikkeling op de kaart toegevoegd en kunnen deze nu attributen geven (zie stap 2). In dit geval kiezen we voor de volgende informatie:

Naam gebiedsontwikkeling = Gebiedsontwikkeling Springco
Aantal woningen = 500 woningen

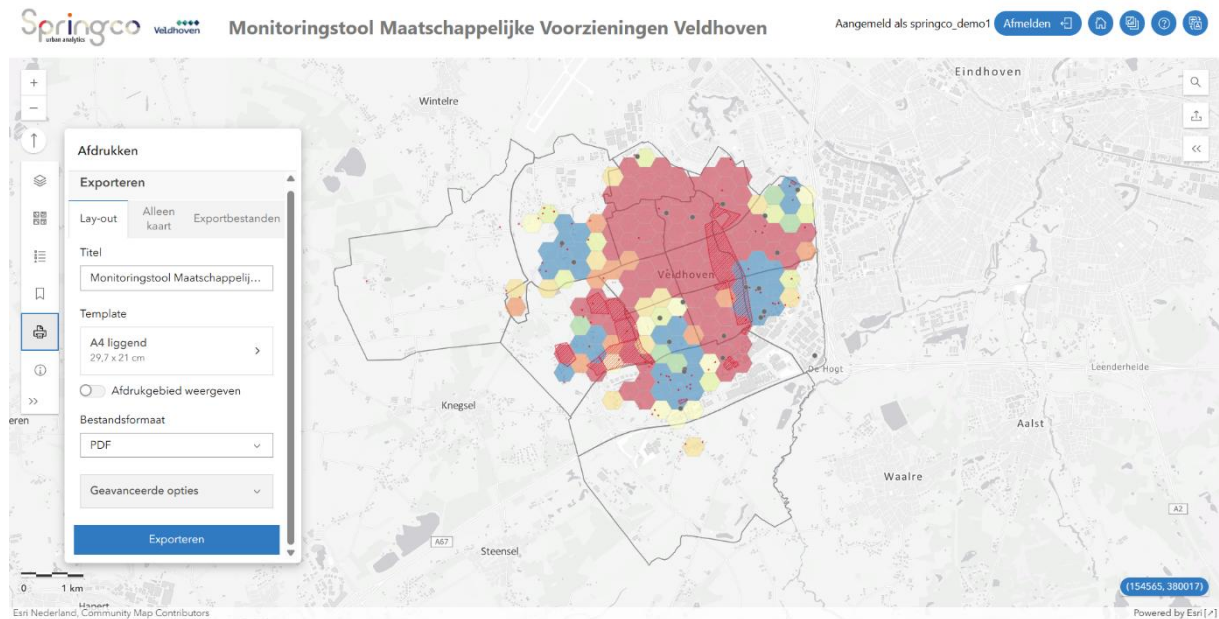
Net als bij het doen van wijzigingen van gebiedsontwikkelingen is het van belang eerst de wijziging op te slaan door in stap 3 op *Maken* te klikken. De gebiedsontwikkeling is nu enkel opgeslagen. Nu moeten we nog de programmatische opgave opnieuw berekenen. Dit doen we door in stap 4 de alle voorzieningen te selecteren en vervolgens op *Opgave berekenen* te klikken. **Let op! Wanneer je woningbouwplannen wijzigt moet je ook alle voorzieningen in één keer doorrekenen.** Dit kun je doen door *alle voorzieningen* te selecteren en dan te klikken op *Opgave berekenen*. Houdt er rekening mee dat het doorrekenen van alle voorzieningen in één keer enige tijd met zich meebrengt.

Na het berekenen van de opgave zien we dat de programmatische opgave is toegenomen van -1.450 m² tot -1.550 m² en dat ook de spreidingskaart is bijgewerkt.

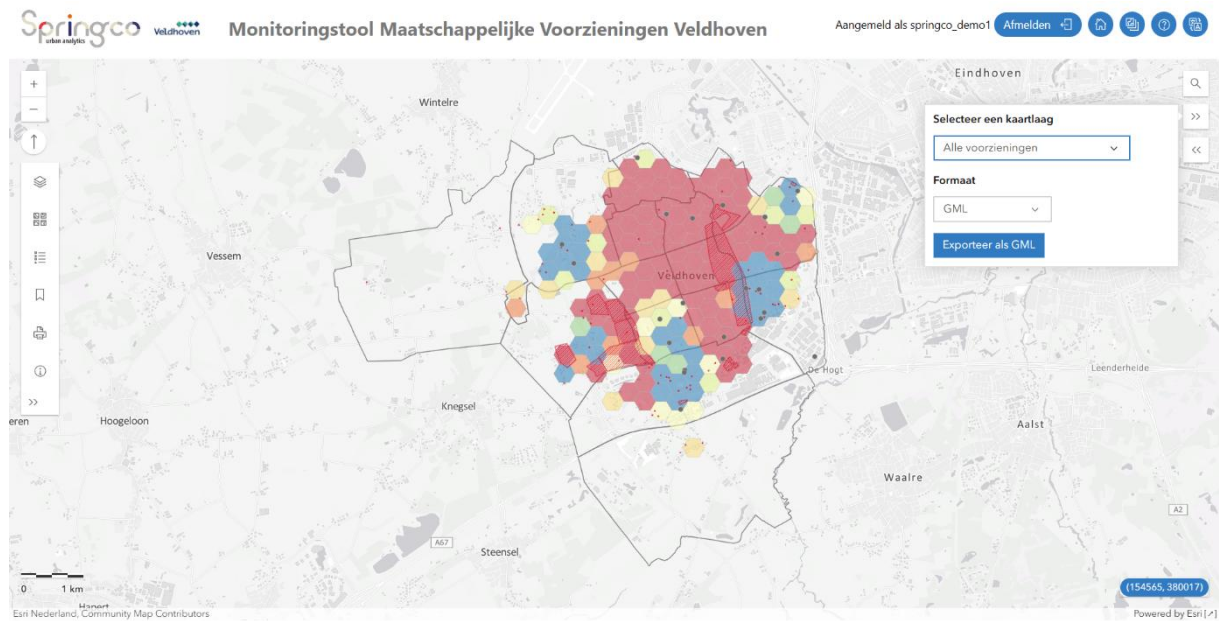
3.6 Exporteren van resultaten

Het exporteren van de kaart

Je wilt de kaart graag gebruiken voor een presentatie. Dan is het mogelijk om de kaartweergave te exporteren. Dit kun je doen door de kaart af te drukken. In het afdrukmenu kun je een aantal opties selecteren zoals de titel, het formaat (bijvoorbeeld A4) en het bestandstype (bijvoorbeeld pdf). Als je de gewenste gegevens hebt ingevuld kun je het document opslaan door op *exporteren* te klikken.

Het exporteren van de data

Je wilt de bewerkte data graag verwerken in je eigen GIS-systeem. Dan is het mogelijk om de data te exporteren. Dit kun je doen door de exportknop te gebruiken. Je kunt de gewenste kaartlaag selecteren zoals de woningbouwplannen of de voorzieningen en vervolgens kun je het gewenste format selecteren. De mogelijke formats zijn .csv, .gml en .geojson. Met het .csv bestand kun je de gegevens in Excel bekijken en de .gml en .geojson bestanden bevatten coördinaten, waarmee je de gegevens in een GIS-systeem kunt uploaden.

4. Interpretatie

4.1 Het startpunt

We bekijken het vraagstuk in de monitoringstool vanuit een ruimtelijk perspectief. Dit geeft de relatie weer tussen de omvang van gebieden (aantal huishoudens) en de gewenste voorzieningenstructuur (aantal vierkante meters). Deze relatie zal in een vroeg stadium van gebiedsontwikkeling helpen om de minimale omvang van de maatschappelijke voorzieningen vast te stellen en dienen als objectieve vergelijking van de beschikbare capaciteit tussen gebieden. Het gebruik van vierkante meters heeft als voordeel dat we alle voorzieningen met elkaar kunnen vergelijken en er makkelijk mee kan worden gerekend. De kwantitatieve benadering vormt het startpunt om de situatie rondom maatschappelijke voorzieningen inzichtelijk te maken, omdat het een objectieve afwijking zien ten opzichte van vergelijkbare huishoudens in vergelijkbare gebieden.

4.2 De ruimtelijke opgave

De ruimtelijke opgave wordt weergegeven met een negatief getal. Zo betekent -100 m2 dat er onvoldoende ruimte is voor een bepaalde voorziening. Wanneer er een positief getal staat, betekent dit dat er nog voldoende ruimte aanwezig is. Zo betekent +100 m2 dat er op basis van de richtlijn nog voldoende ruimte is voor die voorziening. Op gemeentelijk niveau kan er een positief getal staan, maar dit betekent niet dat alle wijken ook voldoende vierkante meters tot hun beschikking hebben. Dit betekent dat er op gemeentelijk niveau wel voldoende aanwezig is, maar dat de spreiding niet optimaal is.

[Download CSV](#)

Voorziening	Huidig	Toekomst
Apotheek	450	250
Basisonderwijs	5800	700
Bibliotheek	50	-350
Bioscoop	200	1050
Buitenschoolse opvang	-3100	-5450
Consultatiebureau	50	-100

4.3 Spreidingskaarten

In de monitoringstool worden spreidingskaarten weergegeven per voorziening. Deze geven aan waar de beschikbaarheid per voorziening krap, neutraal of juist ruim is ten opzichte van de huishoudens die er wonen. De kleur toont de totale programmatische opgave opgeteld van alle huishoudens in dat gebied. In gebieden met een rode kleur is er een onvoldoende vierkante meters van een voorziening, en in gebieden met een blauwe kleur is er voldoende. In het geel gekleurde gebied zijn de beschikbare vierkante meters ongeveer gelijk aan de gestelde richtlijn. De rode gebieden tonen dus opgeteld de grootste opgave en dit zijn dan ook de gebieden waar investeringen in de vierkante meters van maatschappelijke voorzieningen het meest effect zullen hebben.

De kleur kan sterk verschillen per gebied, omdat er een aantal factoren worden meegenomen in de analyse. Houdt bij de interpretatie van de spreidingskaarten rekening met:

Oppervlakte voorziening

De totale oppervlakte van een voorziening kan per voorziening enorm verschillen. Zo kan er één grote voorziening zijn in een bepaalde wijk en drie hele kleine voorzieningen in een andere wijk. Wanneer deze drie voorzieningen allemaal klein zijn (qua vierkante meter) kan er toch een ruimtelijk tekort worden weergegeven op de kaart, terwijl dit bij de ene grote voorziening niet het geval is.

Aantal huishoudens

Daarnaast verschilt ook het aantal huishoudens per hexagon. Zo kunnen er in een gebied meer huishoudens wonen dan het andere, denk aan appartementen ten opzichte van grondgebonden woningen. Wanneer er veel huishoudens wonen in een gebied kleurt het gebied sneller donkerder van kleur (aangezien we de programmatische opgave optellen van de huishoudens in dat gebied om de kleur te bepalen).

Verzorgingsgebied

Daarnaast heeft houden we rekening met verzorgingsgebieden van een voorziening. Hiermee kan er in een wijk geen voorziening aanwezig zijn, maar is er toch voldoende vierkante meter van een bepaalde voorziening beschikbaar omdat huishoudens in een nabijgelegen wijk naar een voorziening kunnen. Voor wijkvoorzieningen hanteren we 800 meter en voor buurtvoorzieningen hanteren we 400 meter.

Invloed van de omgeving

Voor voorzieningen nabij aangrenzende gemeenten of met een groter verzorgingsgebied speelt ook de omgeving een grote rol. Daarnaast geldt dat wanneer er een ruimtelijke opgave is in de omliggende gemeenten dit ook een doorwerking heeft op de ruimtelijke opgave in binnen de gemeentegrenzen.

4.4 Kwalitatieve factoren betrekken

Een daadwerkelijk tekort aan voorzieningen hangt niet alleen af vanuit een objectieve vergelijking van de vierkante meters. Bij het duiden van de cijfers is het van belang om rekening te houden met de onderstaande factoren.

Capaciteit en kwaliteit

De ervaring vanuit ondernemers en bewoners dient als belangrijke input voor het bepalen van de opgave per wijk. In een voorziening met hetzelfde aantal vierkante meters kan meer personeel (fte) beschikbaar zijn of kan de kwaliteit van de geleverde dienst verschillen, waardoor er meer of juist minder druk op de voorziening wordt ervaren. Deze duiding van de cijfers en aanvullende informatie is benodigd om de volledige context rondom de maatschappelijke voorzieningen in de gemeente in beeld te brengen.

Verzorgingsgebieden

Het schaalniveau is van belang, aangezien we onderscheid maken tussen verschillende verzorgingsgebieden. In de monitoringstool worden gerekend met verschillende verzorgingsgebieden (buurniveau, wijkniveau en gemeenteniveau). De beschikbaarheid per huishouden is afhankelijk van het gekozen verzorgingsgebied. Een wijziging in de maximale afstand tot een voorziening zal dan ook andere resultaten opleveren.

Doelgroepen

In monitoringstool wordt gerekend met dezelfde richtlijn per huishouden. Er wordt dus geen onderscheid gemaakt naar verschillende doelgroepen. Zo zullen woningbouwplannen met een focus op eengezinswoningen andere huishoudens aantrekken dan appartementen. Daarnaast wordt er voor onderwijs gerekend met een aangepaste richtlijn, aangezien we niet weten we waar in de gemeente de leerlingen en kinderen (van 0 tot 4 jaar en van 4 tot 12 jaar) wonen. Daarmee wordt de aanname gedaan dat de leerlingen en kinderen evenredig over de gemeente zijn verdeeld, maar ook dat deze in dezelfde verhouding in de nieuwe woningen terecht komen. Per ontwikkellocatie is het dus van belang om de beoogde doelgroep mee te nemen in het afstemmen van de voorzieningenprogrammering.

Woonmilieus

In de monitoringstool wordt gerekend met dezelfde richtlijn per woonmilieu. Er wordt dus geen onderscheid gemaakt naar stedelijk gebied of woonwijk. Zo hebben wijken een andere fysieke structuur, maar met name ook een andere sociale opbouw. Zo zien we dat huishoudens met een interesse voor culturele voorzieningen vaak meer in stedelijke woonmilieus wonen. Per ontwikkellocatie is het dus van belang om het beoogde woonmilieu mee te nemen in het afstemmen van de voorzieningenprogrammering.

Adres

Goudsesingel 102
3011 KD Rotterdam

Contact

+31 (0)10 3100 877
info@spring-co.nl
www.spring-co.nl